

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

שם השיעור : כיצד פרץ המקרא את החשיבה המדינית הקדומה?

שם המרצה (כתובת דוא"ל) – הרב פרופ' יהושע ברמן Joshua.berman@biu.ac.il

המבוא לחוקי חמורבי (1750 לפה"ס בקירוב)

מבוא

בַּעַת שְׂאֲנוּי הָרֶם וְהַנְּשֵׂא, מֶלֶךְ הָאֲנוּנְקִים, וְאַלִּילִי אֲדוּנִי
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שִׁבְדוּ גֹרֵל הַמְּדִינֹת, נָחֲנוּ אֶת הַשְּׁלֹטוֹן עַל כָּל
הָאָדָם בְּיַד מְרוֹדֵךְ, בָּנוּ בְּכֹרֹו שֶׁל אִיֵּה, וַיִּגְדְּלוּהוּ בַחֹף הָאֲנָגִים,
וַיַּחֲנוּ לְבָבֵל אֶת שְׁמֵה הַנְּשֵׂב וַיַּעֲשֶׂה כְּבִירָה מִכָּל חֻלְקֵי הָעוֹלָם
וַיִּסְדּוּ בְּקִרְבָּהּ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְנֹצַח הַעֲמֹד כְּנֹצַח הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
בַּעַת הַהִיא קָרְאוּנִי אֲנוּ וְאַלִּיל בְּשִׁמִּי לְהַצְלִיחַת הָעָם, קָרְאוּ לִי
לְחַמּוֹרְפִי הַמּוֹשֵׁל הַשְּׂנִיא וַיִּרְא הָאֱלֹהִים, לְמַעַן הַשְּׁפִיץ צֶדֶק בְּאָרֶץ,
לְכַלּוֹת רָשָׁעִים וּפְעֻעֵי אֹן, לְבַל יַעֲשׂוּק הַחֹק אֶת הַחֲלֵשׁ מִפְּנֵי
לְמַעַן אֲזַרְח אֲנִכִי לְשִׁחֹרֵי הָרֵאשׁ פְּשָׁמֵשׁ, וְאַגִּיה אֹר לְמְדִינָה.
אֲנִי חַמּוֹרְפִי הַרְזַעַה, בַּחִיר אֱלִיל, אֲנִי הַמּוֹשֵׁפִיעַ עֶשֶׂר וְכַבֹּוד,
אֲנִי הוּא שְׁעֵשִׁיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לֹא יָדִי בְּשִׁבִיל נִיפּוֹר, הַמַּאֲגֵד
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שְׁטַפְחִתִי בְּכָל עֹז אֶת אִיקוֹר, הַמֶּלֶךְ
הַנְּבוֹן, אֲשֶׁר בָּנָה אֶת אִירִידוֹ, אֲשֶׁר טָהַר אֶת קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים
בְּאִיאַבְצוֹ, אֲשֶׁר גָּדַל אֶת שְׁמֵה שֶׁל בְּבֵל, הַשְּׂבִיעַ רִצּוֹן אֶת
לִבֵּב מְרוֹדֵךְ אֲדוּנִיו וְכָל יָמֵי חַיָּו הִלֵּךְ לְהַתְּנִיעַ בְּאִיזְגִילָה: חֲטָר
מְגַזַּע מַלְכִים, וְצִיר סִין, אֲשֶׁר הַעֲשִׂיר אֶת הָעִיר אֹר, הַמְתַּפְּלֵל
בְּשִׁפְלוֹת רוּחַ וּמְבִיא שְׁפַע רַב לְאִיקִיסִירְגַל: הַמֶּלֶךְ הַחֲכָם, עֶבֶד

נֶאֱמָן לְשָׁמֵשׁ, הַנְּבוֹר אֲשֶׁר חִזַּק אֶת יְסוּדֵי סִיפֵר, שְׁפָאֵר אֶת
קְבֻרוֹת אִיֵּה, רוּמֵם אֶת הַיִּכַּל אֲבֵרָה, אֲשֶׁר כְּמִכּוֹן הַשָּׁמַיִם
הוּא: הַנְּבוֹר אֲשֶׁר עָשָׂה חֲסֵד לְאַלְסֵר, אֲשֶׁר חֲדַשׁ אֶת אֲבֵרָה,
לְכַבֹּוד שְׁמֵשׁ עוֹזְרָהוּ, הָאֲדוּן, אֲשֶׁר כָּלְכַל אֶת אֹרֻזִּי, שְׁהָרִים
אֶת רֵאשׁ אִיאֵנָה, שְׁהַשְּׁפִיעַ שְׁפַעַת עֶשֶׂר לְאֲנוּ וּלְאִינְנָה.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

מלך המלכים, אחיו של זמורה* שחזק מכוון העיר קיש".
שעמד הוד והדר את אימיטיגוטו" אשר תמך את מקדשי איננה
הגדולים. אשר פקד את היכל תרונקלמה" הסוללה נגד האויב,
אשר אורה" חברו מלא את מאוניו. שחזק את העיר כות". שהרחיב
את גבול מישלם";

הראם העז המננה את צריה חביבו של טוטו", המרנין
את בורסיף". היגע בלי הרף לטובת אזיכה": אלהי המלכים.
היודע בינה. שהרחיב גבולות ארץ דלבאט" שעבר לרב תבואה
בשביל אורס" העז; האדון אשר לו יאה שרביט וכתר, אשר
נתנה לו האלילה מטה" המחסימה. שקבע גבולי קיש". אשר
דשן את מזבח הקרבנות הטהורים של נינטו"; המתחזק על
אויביו, המישמח לבב עשתר; המושל הטהור, שרמון". גבור בית
קרקר" מקשיב לתפלותיו, שהקריב פדרים באוגלגל"; אדון
המלכים, הלוחם שלא יוכל איש לעמוד בפניו, שקבע קרבנות
טהורים קבועים לאיאה ורמגלנונה". שהגדילו את מלכותו;

מושל המלכים שהכניע כל מדינות סרת בכת דגן יוצרו. המושל
הנעלה שעזר לנתיניו בעת מצוקה. שפונן את הצלחתם בבבל:
רועה העם שמעשיו מצאו חן בעיני עשתר, שיסד מכוון קבוע
לעשתר באולמס" בתוך אפר". העיר החפשיית; שהזרית חקים
ומשפטים, ששפט לאמים. שהשיב את אל ישועתו לעיר אשור";
המלך הנשגב המתפלל לאלים הגדולים, נין ונכד לסוסולאל".
יורשו האביר של סין – מובליז", המלך התקופה אל השמש
של בבל, שהוציא אור לארץ שנער ואפר. המלך שהכניע
למשמעתו ארבעת הלקי העולם, חביבה של איננה אנכי.
בעת ששלחני מרודך לשפט את נתיני ולהורות דרכי
שלום בארץ. נתתי חק ומשפט בלשון המדינה והבאתי ברכה
לעם. בעת ההיא צויתי לאמר: